

Palócz Dorina

JÁSZBERÉNYIEK RÉSZVÉTELE AZ 1938-AS KETTŐS SZENT ISTVÁN ÉV ESEMÉNYEIN

1., ELŐZMÉNYEK

1.1., Eucharisztia és az eucharisztikus kongresszusok

Teljes értelemben az Eucharisztia Jézus áldozati teste és vére a kenyér és a bor színe alatt, ahogy ő ebben a jelképben az utolsó vacsorán keresztáldozatát elővételezte, és mint örök emlékezetét az Egyházra hagyta.¹ Az Oltáriszentség saját ünnepe az Úrnapja, amelyet a pünkösdi kettős ünnepe utáni tizedik napon, csütörtökön ünneplik.²

Eucharisztikus kongresszusok története: a kongresszusok kezdeményezője 1874-ben egy dél-franciaországi asszony, Emilia Tamisier volt. Elhatározták, hogy évente megrendezik és ezt már kongresszussal zárják. Emilia Tamisier célja volt: A társadalom megmentése az Oltáriszentség segítségével. A legkiemelkedőbb volt az 1926-os, világtalálkozó, ahol mint egy kétmilliónyi hívó vett részt a nagy katolikus seregszemlén.

1.2., A történelmi háttér...

„Az első világháború utáni zavaros időszak kellemetlenül érintette a katolikus egyházat is. A hatalomra kerülő szélsőséges eszmék, a kommunizmus és a nemzetiszocializmus tagadták Istent, megvetették a kereszténységet, és üldözték az egyházat. Fenyegető veszélyt hordozott magában a liberalizmus is. [...] Hitler hatalomra jutása. A pápa nem lett a diktatúra szószólója [...] Mit brennender Sorge kezdetű, 1937-ben kelt körlevelében a nemzetiszocializmust bélyegezte meg, de még abban az évben megjelent a kommunizmus ellen szóló Divini redemptoris is. Magyarország éppen csak kiheverte a trianoni békediktátum által okozott területvesztések és a megfizethetetlen jóvátétel miatti gazdasági visszaesést, amit a gazdasági világválság még csak súlyosbított?“. Az elcsatolt területekről érkező mintegy 350 és 600 ezerre becsülhető menekült élethelyzetének megoldása különösen nagy nehézségeket okozott. Ők a nemzet gerincét alkotó középosztályból kerültek ki. A Menekültügyi Hivatalnak szinte megoldhatatlan feladatot jelentett. „Még mindig erősen befolyásolta a közvéleményt a megszegyenítettség, amely az országra az igazságtalan békeszerződés miatt nehezedett. Bár a katolikus egyházat érzékenyen érintette a trianoni béke, mégis az összes magyarországi felekezet közül a katolicizmus fejlődött a legdinamikusabban. Ez elsősorban a korszerű pasztorációs tevékenységnek köszönhető, amely felhasználta a sajtót, sőt a rádiót is. Nagy népszerűségnek örvendtek a munkásoknak és vidékieknek szerveződő hitbuzgalmi egyesületek is,“³

1.3., Nemzeti Eucharisztikus kongresszus

E hatalmas seregszemle megszervezése nagy feladat elé állította Magyarországot, amely lelki gazdagodás mellett arra is alkalmas volt, hogy bebizonyítsa a nagyobb méretű világkongresszus megszervezésére való alkalmasságunkat is. Országos Katolikus Szövetség vállalta magára a szervezést. Az első magyar nemzeti eucharisztikus kongresszust, a XX. Katolikus Nagygyűlést Serédi Jusztinián primássága idején október 7-9 között tartották. „Záróaktusként

1 <http://lexikon.katolikus.hu/E/Eucharisztia.html> Árvay Nagy Bálint: Áldozat, eledel, útravaló 2013-01-28

2 http://jelesnapok.oszk.hu/prod/unnep/urnapja_az_oltariszentsag_unnepe Jankovics Marcell: Jeles napok 2013-01-28

3 www.gfhf.hu/getfile/filestore/radio/.../08_jenoffy_zsuzsanna.pdf Jenőffy Zsuzsanna: Eugenio Pacelli bíboros pápai legátója a Budapesti Eucharisztikus Világkongresszuson 2013.01.24.

eucharisztikus körmenetet rendeztek, amelyben az egyházi és a közéleti személyiségeken kívül mintegy 200 000 hívő vett részt."⁴

Jászberényiek részvételéről ezt olvashatjuk: „Arról a nyilvános hitvallásról, mely méreteiben grandiózus, s minden eddigit felülmúló volt, a vallásosságáról nevezett jász nép sem maradhatott távol. Elmentek, hogy hitüket, áhítatukat, meggyőződésüket tartalommal töltsék meg, hogy lelki elindításokat, eligazításokat nyerjenek ...”⁵ A pénteki eucharisztikus kongresszuson tízen, az Országos Katolikus Nagygyűlésen harmincan vettek részt. Kele István pápai prelátus plébános vezetésével. Lelki örömet szerzett, hogy hitüket megvallhatták és hódoltak az Eucharisztíának és dicsőséget szereztek a jász névnek.⁶

1.4., Szent Imre év

Szent Imre-évet 1930. május 18.-1931. május 3-a között⁷, Serédi Jusztinián prímássága idején, szervezték meg Szent Imre herceg halálának 900 éves megemlékezéseinek alakalmából. Az ünnepségsorozatban a nemzeti és egyházi jelleg egyaránt megnyilvánult, kifejezve a magyar állam és a katolikus egyház történelmi összetartozását. Ezen ünnepségek kínálták az első alkalmat arra, hogy a trianoni Csonka-Magyarország bemutassa összetartozását a keresztény világgal.⁸

Április 5-7-én az előkészítő misszió jelentette a szervezés kezdetét: Itt mutatták be Huszár Károly választott miniszterelnököt, mint a Szent Imre év a világi elnökét és Hász István tábori püspököt, az egyházi elnökét.⁹

Jászberényben 1930. április hónapban Kele István kezdeményezésére a civil szervezetek, a hitbuzgó gyülekezetek, a város hívő közönsége megalapította a Szent Imre Bizottságot, és határozatot fogadott el a Szent Imre év méltó megemlékezésére.

Kérni fogják a várost, hogy

A Sasos kertet, Szent Imre kertnek (Nádor utcai lakótelep épült a helyén)

A nagy kőhidat Szent Imre hídnak

Az Alvégi utat Szent Imre útnak

A Szolnoki temetőt Szent Imre temetőnek nevezzék el

A gimnázium előtt Szent Imre szobrot akartak felállítani, ebből nem lett semmi!...

Méltó befejezésnek decemberben nyolcnapos népmissziót tartanak a jezsuita atyák, amelyre nemcsak a város, hanem a környékbeli tanyavilág lakosságát is szeretnék mozgósítani.¹⁰

A Szent Imre szobor állítása elmaradt, de a többit megvalósították. De megemlékezéseket terveztek a többi jász településen is. Jászfényszaruban Hebrony Kálmán, plébános javaslatára emlékhársakat ültetnek az iskola mellé, Szent Imre tiszteletére. Jászapátin az épülő új iskola Szent Imre nevet kap.¹¹

A Jászságban se szeri, se száma a templomokban, az iskolákban, a civil szervezetekben az emlékező ünnepségeknek.

4 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten /1938 30. o.

5 Jász Hírlap, X. évf. 42. sz. 1928. október 14. 2. o. anonim

6 Jász Hírlap, X. évf. 42. sz. 1928. október 14. 2. o. anonim

7 Gergely Jenő: 32. o. 1930. ápr. 5-től november 16-ig tartott. (A MKL szerinti időpont nem egyezik meg Gergely Jenő> Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten című könyvében jelzett időponton. Bár az előbbinél is öt idézik?)

8 Balogh-Gergely 1993. - Zombori 2001:62. (Gergely Jenő: A m-szentszéki diplomáciai kapcsolatok 1920-1990) 2013-01-28

9 Balogh-Gergely 1993. - Zombori 2001:62. (Gergely Jenő: A m-szentszéki diplomáciai kapcsolatok 1920-1990)

<http://lexikon.katolikus.hu/S/Szent%20Imre-%C3%A9v.html> 2013-01-29

10 JKT 1930. április 16.p.

11 Jász Hírlap 1930. 04.

Jászberényben a Katolikus Népszövetség nagygyűlését 1930. június 1-jén tartották az Apponyi téren, a városháza előtt.

Tábori misével kezdődött, Kele István prelátus nyitotta meg, és az ünnepi gondolatokban gazdag prédikációt Melchner Bertalan káplán mondotta el.

Czettler Jenő felsőházi politikus, a Jászok Egyesületének elnöke szól először a közönséghez: „Magyarországon most kezdődik az a korszakalkotó munka, amikor a Katolikus Népszövetség, világpolitikai összeköttetések szerencsés birtokában, új célkitűzésekkel új munkára indul a Keresztény Magyarországért.”¹²

Az ország állami és a környék papi méltóságai képviseltették magukat az elnökségben.

Huszár Károly, a népszövetség vezetője, (politikus, korábbi miniszterelnök, kultusz, majd népjóléti miniszter, később az Acto Catholika elnöke) beszédében kiemelte: A Népszövetség érzi és tudja, hogy ennek az országnak nem olyan népre van szüksége, amely a korbács előtt meghajol, és az ország dolgairól semmit sem tud. Felvilágosodott, tanult, szabadságjogaikra igényt tartó, de a joggal lelkiismeretesen élni akaró népre akarjuk felépíteni az ország alkotmányos rendjét. Huszár Károly, bejelentette, hogy a mai napon 20 000 ember imádkozik Székesfehérváron is.¹³

Gróf Apponyi Albert lépett a pódiumra, zúgó tapsvihár közepette: „*Boldog vagyok, hogy a Kath. Népszövetség jászberényi gyűlésén alkalmam nyílik hitvallást tenni az én keresztény katolikus hitem mellett.*” Beszédében kiemelte: Ma talán, még inkább, mint valaha óriási nemzeti erő nekünk a katolikus hitvallás. Most a Szent Imre évben az egész világot ide hívjuk Magyarországra, hogy a világ katolikusai egy ideig velünk érezzenek. Szeretnénk megnyerni a katolikus emberek millióinak testvéri szeretetét. Megállapította, hogy csapás volt a katolicizmusra ennek az országnak a szétszakítása.¹⁴

Délután Megérkezett Szmrecsányi Lajos érsek, vitéz Subik Károly apátkanonok kíséretében. Ezután kezdetét vette a Katolikus Népszövetség közgyűlése a kultúrházban¹⁵
Összegzésképpen a résztvevők száma tízezerre tehető.

Az év folyamán az állam és az egyház, a különböző civil keresztény szervezeteket bevonva, a társadalom egy-egy rétegét megcélözva szervezte a mintegy harminc országos jelentőségű megemlékezést:

Két fő rendezvényt ki kell emelni:

1930. aug. 19-én, a Vérmezőn tartott szabadtéri szentmisén megjelent a teljes püspöki kar, a kormány katolikus tagjai és mintegy 600 000 hívő.

1930. aug. 20-án, Szent István ünnepén, a parlament két háza ünnepi ülést tartott, azután sor került a hagyományos ünnepi körmenetre. Ezen a tömegdemonstráción 800 000 hívő kísérte a Szent Jobbot.¹⁶

1930. november 5-én Jászberényben is megszervezték a város katolikus tanulói részére, Szent Imre tiszteletére az emlékező szentmisét. Együttesen járultak a szentáldozáshoz a reálgimnázium és a tanítóképző növendékei. A polgári leány és az elemi iskolák tanulói csütörtökön, illetve pénteken ajánlották fel közösen végzett szentáldozásukat, az égiek segítségével bízó hittel szent Imre tiszteletére.

12 JKT 1930. június 8. 2.p.

13 Balogh-Gergely 1993. - Zombori 2001:62. (Gergely Jenő: A m-szentszéki diplomáciai kapcsolatok 1920-1990) 2013-01-28

14 Jász Hírlap 1930. 06.07.01.

15 JKT. 1930. június 1-7.p.

16 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten /1938 32. o.

Az ünnepi szónok Müller Jenő monostori plébános beszédében „*buzdítja az ifjúságot a nagy-szerű példa követésére s buzdítja a magyar anyákat, hogy gyermekeiket Szent Imre szellemében neveljék.*” Az ünnepély után Szent Imre-filmet mutatták be.¹⁷

Az úrinők kongregációjának Szent Imre ünnepélyével zárták az ünnepségek sorozatát. Az ünnepélyt a Palotási Dalkör éneke vezette be és zárta be. A dalárda Bezátzy László kiváló vezetésével Szent Imre énekeket adott elő tökéletes kidolgozással és precizitással. Közreműködött Beleznay Mátyásné zongorán. Újházi Irénke Benkéné Reinelt Mária „*Szent Imre halála*” c. költeményét szavalta.¹⁸

Jászberényben december 8-21-ig tartották a Szent Imre év befejezésre szervezett népmisziót. Sikertől négy jezsuita atyát megnyerni az ügynek. A misszió szentgyónást végzett 15 000 fő. (A tanyákon élő 11 000 lélek közül sokan nem tudtak bejönni.) De külön megemlékezést tartottak Porteleken is.

A Szent Imre jubileumi ünnepségek egyházi mérlegét a püspöki kar 1930. őszi konferenciáján vonta meg:

A Pápát egy legátus, Sincero képviselte. Jelen volt 6 bíboros, több száz egyházi főméltóság, 100 000 külföldi zarándok, 600 000 katolikus hívő a rendezvényeken.

A legátus kifejezte: „*Adja Isten, hogy Európában mindenki ráeszméljen végre arra a történelmi igazságtalanságra, melyet mi Trianonban gyászolunk. A megemlékezéseket az egész országban minden községben és plébánián megtartottuk, s amelynek fénypontja a budapesti főünnepségek voltak. Célunk a hitélet mélyítése és a katolikus öntudat fölébresztése volt befele; a katolikus szolidaritás gondolata kifelé...*” Külön fontosnak tartotta a lelki hatások mellett a nemzetközi elszigeteltség áttörésében betöltött szerepét.¹⁹

A Nemzeti Eucharisztikus Kongresszus és a Szent Imre ünnepségek formájukban és méretükben is előképei voltak az 1938-as Eucharisztikus Világkongresszusnak. Nagyobb bátorsággal és reménnyel vállalhatta az állam és az egyház a szervezés hatalmas munkáját.

2., A XXIV. EUCHARISZTIKUS VILÁGKONGRESSZUS BUDAPESTEN

2.1., Budapesti Eucharisztikus Világkongresszus megrendezésének engedélyezése

A Nemzeti Eucharisztikus kongresszus és a Szent Imre év lebonyolítása után Serédi Jusztinián sokévi munka, hossza utánjárások és tárgyalások eredményeképpen tudta elérni, hogy országunk megkapja a 23. Eucharisztikus Világkongresszus rendezési jogát. A kormány a kezdetektől egyetértett a megrendezéssel. A Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Állandó Bizottságának végleges döntését Párizsban hozták meg 1936. november 17-én.²⁰ Huszár Károly ny. magyar királyi miniszterelnök a *MAGYARSÁG KETTŐS SZENTÉVE* című felhívását 1937. januárban tették közzé az országos, a regionális és helyi lapokban.... „*1938. május 25-30-ig lesz az Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten*”²¹

1937. január 11-én Serédi hercegprímás latin nyelvű levéllel fordult a világ 160 főpapjához, amelyben tájékoztatta őket, hogy a következő Eucharisztikus Világkongresszust pápai jóváhagyással Budapesten rendezik meg.²² Ezután kezdetét vette a szervezésnek a külpolitikai része. Az Actio Katholica Elnöki Tanácsa képviselői sorra keresték fel a környező, a nyugat euró-

17 Jász Hírlap. XII. évf. 44. sz. 1930. 11. 01. 3. o. anonim

18 Jász Hírlap XII. évf. 44. sz. 1930. 11. 22. 01. o. anonim

19 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten /1938; 33. o.

20 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten /1938; 67. o.

21 Jász Hírlap XIX. évf. 1. sz. 1937. 01.01.1. 1. o. Hírek, anonim

22 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten / 1938; 69. o.

pai országokat. De a feszült nemzetközi helyzet, szinte országonként különböző problémákat vetett fel, és nehezítette a részvételt és a szervezést. Nagyon sok egyeztetés folyt politikai, diplomáciai úton is. A megoldások nagyban függtek a Szentszék hozzáállásától.²³

2.2., Szervezési előkészületek Magyarországon és a Jászságban

A szervezés megindulásának alapfeltétele volt az állam, az egyház és számos civil szervezet által támogatott Előkészítő Főbizottság létrehozása. A legalkalmasabbnak az Actio Catholica (AC), lelkeségi mozgalom bizonyult, mert tevékenységi köre magában foglalta mindazt, amire az Egyház apostoli küldetése szólt.²⁴

A szervezési hierarchia (rangsor) a következőképpen festett:

„Az Előkészítő Főbizottság Elnöksége: fővédő: vitéz nagybányai Horthy Miklósné Purgly Magdolna. Elnök: Serédi Jusztinián bíboros hercegprímás és verseghy Nagy Elek, az Actio Catholica világi elnöke.”²⁵ Az Előkészítő Bizottság alá rendelt 14 bizottság működött. Élükön az elnökökkel, akik társadalom legmagasabb vallási, politikai előkelőségei közül kerültek ki.²⁶

Január elején tették közzé Mihalovics Zsigmond tb, kanonok, az Eucharisztikus Világkongresszus Előkészítő Főbizottságának igazgatója nyilatkozatát: A szervezésben a főváros felelősségét és a vidéki lakosság nagyszámú részvételének szükségességét emelte ki.²⁷

Budapesten a lelkipásztorok részére 1937. június 22-25 között rendeztek konferenciát, amelyen a lelkészek konkrét feladatait beszéltek meg.²⁸

Az Előkészítő Bizottság felhívta az érdeklődő közönség figyelmét, hogy a kongresszusra az ország különböző részeiből a *filléres vonatokat* indítanak. Majd részletesen ismertették azok formáit és mire jogosítanak.

„Aki mégsem tud Budapestre utazni, kísérje figyelemmel az ünnepi ténykedések rendjét és azzal összhangban végezze el a saját templomában az előírt imákat és cselekményeket, hogy lélekben csatlakozhasson az Eucharisztia ünnepéhez és részesüljön belőle kiáradó kegyelemben.”²⁹ Eszperantó tanfolyamot szervezett a kongresszus Eszperantó albizottsága.³⁰

Az Eucharisztikus Kongresszusi iroda üzente, hogy Budapest a kongresszusi magasztos feladatoknak csak akkor felelhet meg, ha a vidék lakossága is előkészített lélekkel kapcsolódik bele a budapesti ünnepekbe.³¹ A kormányzóné is szótartot intézett az ország katolikus lakosságához.³²

A jászberényi Érseki Nőnevelő Intézet március 28-án eucharisztikus ünnepeket tartott.³³ Az eucharisztikus kongresszus iparos bizottsága országos mozgalma folytán a Jászberény és Vidéke Ipartestület római katolikus tagjai részére a Szent István év alkalmából április 21-22-én és 23-án este 6 órakor a Katolikus Legényegyesület nagytermében gyűlést tartottak.³⁴

23 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapestén / 1938; 69. o.

24 Az Actio Catholica (magyarul *Katolikus Akció*) a római katolikus egyház kiemelkedően fontos lelkeségi mozgalma volt 1932-1190-ig.

http://hu.wikipedia.org/wiki/Actio_Catholica Gergely Jenő, Gianone András művei és a Magyar katolikus lexikon 2013-01-28

25 MABI Magán Alkalmazottak Biztosító Intézete

26 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapestén / 1938; 96. o.

27 Jász Hírlap XXI. évf. 2. sz. 1939.01.07.2. o., anonim

28 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapestén / 1938; 97. o.

29 Jász Hírlap XX. évf. 5. sz. 1938. 01.29. 2. o., Hírek, anonim

30 Jász Hírlap. XX. évf. 7. sz. 1938.02.12.4.o. Hírek, anonim

31 Jász Hírlap XX. Évf. 1938.03.19. 5.o.

32 Jász Hírlap XX. évf. 13. sz. 1938.03.26. 1. o. anonim

33 Jász Hírlap XX. évf. 13. sz. 1938.03.26.3.o. anonim

34 Jász Hírlap XX. évf. 1938. április 16-án. 4. o., hírek anonim

A Magyar Püspöki Kar körlevélben buzdította a híveket e Szent Jobb ereklye előtti hódolatra.³⁵

Az egri érsek, az eucharisztikus kongresszus megünneplésére utasításokat adott, körlevelekben fordult a hívekhez:

Az egyikben elsőként a papsághoz intézte kéréseit: mit hozzanak magukkal (lila stólát, karinget, birétumot (sapka) stb). A kongresszus alatt csak az misézhet, akit a Központi Bizottság misézésre beoszt. Gyóntatási felhatalmazást kapnak az erre kijelölt papok. A híveiket odahaza gyóntassák és készítsék fel a kongresszusra, sőt az ide utazás időtartamát is használják fel gyóntatásra. Az indulásnál a litánia és a szentségi áldás után körmenetileg induljanak papjaik vezetésével a vonathoz, ugyanúgy vissza. Az otthonmaradó papoknak napi kétszeri misézést engedélyezett.

Másrészt javaslatokat adott az budapesti eligazodás megszervezéséhez:³⁶

Májusban az érseki körlevél alapján közlik az újságban is, hogy a kongresszus idején, a pénteki napon kik kaphatnak felmentést a húsfogyasztás tilalma alól.³⁷

Jászberényben az kongresszus idején ebtilalmat rendeltek el, a MÁV az áruszállításokat átszervezte stb.³⁸

Az előkészítő szentév során tartott lelkigyakorlatokra, a csoportos istentiszteletek idejére nemcsak a tanulóknak adtak szünetet, hanem a kormányzat az állami és közalkalmazottaknak is biztosított ilyen lehetőségeket.

Különösen fontos, hogy a programokon történő részvétellel szabadságot biztosítottak.³⁹ Az országos kongresszusra a szervezés Jászberényben is nagy körültekintéssel folyik, a heti lapban rendszeresen közzé teszik az éppen aktuális feladatokat. A plébánia rendszeresen buzdítja a híveket jelentkezésre, ülőhelyek, szállás és ellátás előzetes bejelentésére.⁴⁰

A budapesti kongresszus részletes programja 64 oldalas füzetben 20 fillérért ott kapható.⁴¹

2.3., Jászsági eucharisztikus nap Jászberényben

Ismét hírelük, hogy a Jászság katolikusainak nagyszabású eucharisztikus seregszemléje lesz május 22-én, vasárnap a jászberényi főtéren. Az impozáns ünnepségre az alsó-és a felső-jászkerület valamennyi plébániájáról körmenetileg érkeznek részt vevők. A díszközgyűlés ünnepi szónoka, Antal István, államtitkár, és a helyi képviselő lesz. Jezsuita atyák, a KALOT⁴² országos vezetői és beszédet mondanak.⁴³ Ismertetik a részletes programot is.⁴⁴

Május 22-én megtartott jász búcsú, jász eucharisztikus kongresszus...

Már reggel 9 órakor dr. Kriston Endre (vértanú püspök) megkezdte a eucharisztikus szertartást, majd megindult és hullámozott a 25 – 30 000 főnyi körmenet a Pálinkás –keresztnél felállított táborig oltárhoz, melynek szépsége lenyűgözte az oda érkezőket. Evangéliumkor Varga László jezsuita atya prédikált, az eucharisztia jelenetőségéről beszélt, hangsúlyozta, hogy ebben a szeretetlenségben csak egyetlen eszme a szeretet képes visszavarázsolni a lelkekbe a szociális és emberséges érzést.

35 Magyar Püspöki Kar körlevele, 1938. ? dátum nélkül Demeter Mátyás érseki tanácsostól

36 Az egri érsek 1938. IV. számú, 1938.április 25. kelt körlevele

37 Jász Hírlap XX. évf. 19. sz. 1938.05.07, 3. o., anonim

38 Jász Hírlap XX. évf. 20. sz. 1938.05.14.4. o. anonim

39 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten / 1938; 100. o.

40 Jász Hírlap XX. évf. 19. sz. 1938. 05. 07. 2. o., hírek, anonim

41 Jász Hírlap XX. évf. 21. sz. 1938. 05. 21. 3 o., hírek, anonim

42 KALOT, Katolikus Agrárfiújsági Legényegyesületek Országos Titkársága

43 Jász Hírlap XX. évf. 20. sz. 1938. 05. 14. 1. o., anonim

44 Jász Hírlap XX. évf. 21. sz. 1938. 05. 21. 3 o. hírek, anonim

Majd a tömeg visszatért a főtemplomhoz és ezzel véget is ért az ünnep vallási része.

A Hiszekegy eléneklése után, dísztvíratot fogalmaztak meg Szmrecsányi Lajos érsek úrnak, a katolikus agrárifjúság nevében.

Antal István államtitkár beszédében nem tetszésének adott hangot, hogy a katolikus tömegszervezetek mögött keresik a védelmet azok, akik, a virágzásuk idején a legkíméletlenebb harcot folytatták a katolikus egyház és annak vezetői ellen, iszonyú károkat idézve.

Majd Kerkai Jenő jezsuita atya, a KALOT főtitkára emelkedett szólásra.⁴⁵

A KALOT ideje elérkezett, ezt a nagyszabású, gazdag programú mozgalmat nem lehet megállítani. Két és fél év alatt megerősödött. Ez a jászberényi a legnagyobb ilyen találkozó eddig, mert elindult a leányifjúsági mozgalom is. „Ha kell vérünk hullásáig harcolunk Szent István országáért, a régi határokért.”

A jászberényi földműves ifjúság szavalókörusa, valamint a jászsági agrárifjúság csoportjai adtak műsört, szavaltak és énekeltek.

Szmrecsányi érsek válasza is megérkezett. A felolvasás után, mint többször is a nap folyamán, hatalmas tapsvihár miatt nehezen tudták folytatni a nagygyűlést.

A nagyszabású és lebilincselő nagygyűlés után a levente zenekar zenéjére menetelt a 25 ezernyi főből álló jász települések agrárifjúsága, egyen öltözetben, árvalányhajas kalapban és rézfokossal a kézben.

Összefoglalásul:

„Boldog lehet az a vidék, amelynek ifjúsága a vasárnapi örömök helyett hajnalkor kerékpárra ül, vagy gyalogosan megtesz húsz, huszonöt kilométert, hogy tanúságot tegyen ebben a megriadt és irányvesztett világban Krisztus mellett.”⁴⁶

Ismét az országos előkészületekről:

Az eucharisztikus világkongresszusra hatalmas propagandával készültek: *„Tizenhat nyelven kb. hárommillió szentképet küldtek szét belföldre és külföldre, 19 nyelven készítettek 387 134 plakátot és 13 nyelven 894 700 példányban ismertetőfüzeteket. A kongresszus napjaiban három alkalommal jelent meg a Kongresszus című, öt nyelven kiadott képes újság. Az ünnepi bronzjelvényből 839 565, a kék zománcozott jelvényből 69 700, a díszjelvényből 4000 darabot adtak el. A részletes magyar nyelvű programfüzet 200 000, idegen nyelven 15 000 példányban kelt el.”⁴⁷*

2.4., A budapesti programok

Már az ünnepségek előtt, 1938. május 22-én, vasárnap a Szent István Bazilikában háromezer rendőr vett részt a szentmisén és járult szentáldozáshoz. *„Ha a rendőr imádkozik, nyugodt lehet a család, a hitves, a társadalom és a haza”* – mondta a szónok.

1938. május 23-án, a Keleti pályaudvaron uralkodóknak kijáró állami és egyházi protokollal fogadták a pápai legátust. [...] Az üdvözlő beszédek után az egyháziak a Mátyás-templomba vonultak)⁴⁸

Május 24-én: A 38-as Világkongresszus megnyitása előtti estén az Ünnepi Csarnokban Pacelli bíboros szavai után megható volt, amikor Balla Sándor, százéves alföldi magyar lépett a dobogóra, és így köszöntötte a pápai követet:

45 Jász Hírlap 1938. 05.28.01.

46 Jász Hírlap 1938.05.28.02.

47 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten / 1938; 103. o.

48 <http://ek2013.hu/a-38-as-kongresszus> Földi Endre 2013-01-29

„Dicsértessék az Úr Jézus krisztus!” „Áldott, aki az Úr nevében jó, hozsanna a magaságban! – Ezt énekel a magyar föld dolgozó, sokat szenvedett népe. Így köszönti azt, aki a mi Urunk Jézus földi helytartójának, Szent Péter utódjának követségében jött mihozzánk.[...] Dicsértessék az Úr Jézus Krisztus!”⁴⁹

1938. május 25-én, szerdán zuhogó esőben gyülekeztek az emberek a Hősök terén. Majd hirtelen elállt az eső és meg tudták tartani az eucharisztikus világkongresszus nyitóünnepségét.⁵⁰ Délután 5 órakor „Budapest római katolikus templomaiban egyszerre szólaltak meg a hangok, hogy tudtul adják a városnak és a világnak: megkezdődött a XXXIV. Eucharisztikus Világkongresszus.”⁵¹

A megnyitó ünnepséget este 8 órakor a budai királyi várban a kormányzó és felesége által adott ünnepi vacsora követte.

A kongresszus második napjának, május 26-ának „két kiemelkedő mozzanata volt: a gyermekek és fiatalok tömeges szentáldozása a Hősök terén, és este az impozáns hajóskörmenet a Dunán. Összesen 150 000 iskolának vagy egyesületének egyenruháját viselő elemista és gimnazista áldozott a nekik tartott szentmise keretében. Akik az utolsó pillanatra hagyták a szentgyónást, azoknak az Andrássy út két oldalán gyóntatószékeket állítottak fel.

Az esti hajóskörmenet koreográfiája és technikai kivitelezése egyedülállóan mondható az akkori Európában” A Lánchíd, az Erzsébet-híd, a királyi vár, a Koronázó Főtemplom, az Országház és a rakpartok fényárban úsztak, a hatást fokozta az eucharisztikus flottatüntetés.

Misztériumjáték. Ezt az eseményt ismét kölcsönvett idézettel tudom igen érzékelhetően leírni: „A körmenet a Szent István Bazilikából indult a Duna-partra, az Eötvös téri hajóállomáshoz [...] a körmenet 9 kivilágított hajója várta őket. Az elől haladó hajó orrában hatalmas, kivilágított kereszt állt. A Gellért-hegyről felröppenő rakéta jelezte, amikor elindult a főhajó, a Szent István-gőzös. A hajó orrában bíbor baldachin alatt tündöklök az oltáriszentség, mögötte térdre borulva a pápai legátus. [...] A hajóskörmenet a Duna folyásával szemben, felfelé indult, a Margitszigetet megkerülve folytatatta útját lefelé a Dunán a Horthy Miklós- (ma Petőfi-) hidig, s itt megfordulva ért vissza az Eötvös térre. A rakpartokon 3000, égő fáklyákat tartó levante állt díszsorfalat.[...]”

A tömeget a Gellért-hegyen rendezett tűzijáték szórakoztatta. A tűzijáték végén a Citadellánál 50 méter magas, hatalmas kereszt gyulladt ki bengáli tűzből, vörösre festve a főváros égét. Az ünnepi látványosságoknak éjfél körül lett vége.⁵²

A kongresszus harmadik napja, május 27-e nem a látványosságoké és körmeneteké, hanem az áhítaté és a szakszerű eszmecseréké volt. Reggel 8 órakor a Hősök terén a katonák és a hadirokkantak szentmiséje és közös áldozása nyitotta a napot. Ezen a tábornoki kar katolikus tagjai és több ezer honvéd vett részt. [...]

A szakosztályi gyűlések közül kiemelkedett az ifjúsági nagygyűlés. A kongresszus legfelelőbb lelki élménye a 150 000 férfi éjszakai szentségimádása volt a Hősök terén.”⁵³

A negyedik napon, május 28-án, szombaton: az Egyház egységéért tartott konferenciát rendezték meg. Este ünnepség volt az Operaházban, ahol előadták Liszt Ferenc Krisztus Oratóriumát.

49 <http://ek2013.hu/a-38-as-kongresszus> Földi Endre 2013-01-29

50 <http://ek2013.hu/a-38-as-kongresszus> Földi Endre 2013-01-29

51 <http://ek2013.hu/a-38-as-kongresszus> Földi Endre 2013-01-29

52 <http://ek2013.hu/a-38-as-kongresszus> Földi Endre 2013-01-29

53 http://www.eletestudomany.hu/content/aktualis_20080919_eucharisztikus_vilagkongresszus_1938_ban_zarandokok_ezrei_budapesten, Megjelent az Élet és tudomány 2008. szeptember 19. számában. Írta: Gergely Jenő, Vadász Sándor 2013-01-28

Ötödik, a befejező napon, május 29-én, vasárnap a KALOT, a falu fiatalsága vonult fel az Ünnepi Csarnoknál. 25 ezer fiatal érkezett az ünnepi nagygyűlésre. Délután az „*Oltáriszentség diadala*” körmenetet tartotta a Szent István bazilikából a Hősök terére. Útközben milliónyi ember állt sorfalat az utcákon. Befejezésül a pápai legátus záró szentmisén búcsúzott.⁵⁴

„*Az előkészítő munka eredményeképpen Jászberényből a külön vonatokon mintegy 1500 imádságos lélek vett részt az ország fővárosában tartott két napos szentségimádáson. (Sokan, nagyon sokan más járműveken jutottak el a felejthetetlennek ígérkező országos ünneplésre.) A hazatérő papok és tanítók lelkiükben meggazdagodva Jászberény város határában, a kápolnás tanyákon szórták széjjel a lelki ajándékokat, hogy a tanyavilág 10. 000 lelket számláló népe is részesüljön benne. A városi iskolán kívüli népművelői munkások is megtették a magukét az olvasókörökben s a tanyai iskolákban egyaránt. Egyetlen lélek sem maradt, akit a buzgólkodók keze jótékonyan meg ne érintett volna... ”*⁵⁵ „*Az Eucharisztikus Világkongresszuson a helybéli tanítóképző intézet 55 növendéke vett részt Fiala Endre és Tóth Gyula tanárok vezetésével.*

A háromnapos kirándulásból két napot Budapesten töltöttek, amikor az ifjúság a közös szentmiséjén, a szentáldozáson, a dunai szentséges körmeneten és éjjel a férfiak közös szentségimádásán voltak jelen.”⁵⁶

Jászberényben az Eucharisztikus Világkongresszusról készült riportfilmet vetítettek a KULTÚR MOZGÓBAN. A nagy riportfilm 11 ügyes és fürge filmoperatőr munkájának eredménye.⁵⁷ Ez a film heteken keresztül nagy reklámot kapott a helyi újságokban.

Eucharisztikus Kongresszus oltára azt mondja: „*Emlékezés arra, hogy egy hétig a világ 400 millió katolikusának képviselője Budapestre jött el, hogy térdre boruljon Krisztus előtt, miközben 31 nyelven imádták az Oltáriszentséget. Az anyag fölött diadalmaskodott a lélek és a szellem ereje. S. Balázs Benedicta.*”⁵⁸

3., SZENT ISTVÁN ÉV

3.1., Szent István (997-1038), mint egyházalapító

„*A X. század végén, a kalandozások lezárulása után a magyarság válaszut elé került. A tét nagy volt: fennmaradás, vagy pusztulás.*”⁵⁹ II. Szilveszter pápa engedélyével, Astrik 1000 és 1001 fordulóján Esztergomban megkoronázta Istvánt, amely a „...*korabeli felfogás szerint [...] az uralom nemzetközi elismerését jelentette, ... a pápa és a császár a keresztény világ meghatározó politikai tényező volt.*”⁶⁰ Ahogy akkor mondták: „*Koronát és áldást nyert.*”⁶¹

1083. augusztus 20-án avatták szentté. Szent István felismerte, hogy a népvándorlás kori népek szinte mind eltűntek a történelem viharában, ezért a magyarságot kényszerítette a kereszténység felvételére. Megkoronáztatta magát, ezzel, mint államalapítót és az országát elismerték az európai országok és a pápa is. Utódja, Szent Imre halála után koronáját, (az országot) a Boldogságos Szűz Mária oltalmába ajánlotta. Halála után pogánylázadások törtek ki. Példakép azért, mert az adott körülmények között kemény kézzel, mai szemmel nézve szokatlan eszközökkel is, de megteremtette a keresztény Magyarország alapjait.

54 <http://ek2013.hu/a-38-as-kongresszus-Földi-Endre-2013-01-29>

55 Jász Hírlap XXI. évf. 2. sz. 1939.1. 07.2. o., anonim

56 Jász Hírlap XX. évf. 23. sz. 1938. június 4. 3. o., hírek, anonim

57 Jász Hírlap XX. évf. 1938. 07.02. 3. o. anonim

58 Jász Hírlap XX. évf. 31. sz. 1938. 07.30. 1. o., anonim

59 <http://erettsegisegedlet.blogspot.hu/2007/09/szent-istvn-llamalapta-trtnelem.html> 2013-02-08 Szent István államalapítása. 2013. 02.09

60 Magyarország története 2. kötet Font Márta: Államalapítás 970-1038, Kossuth Kiadó Budapest. 2009. 33, 35. o. 61 U. o. 33, 35. o.

3.2., A Szent Jobb körmenet története „*A Szent Jobb nemzeti és keresztény ereklye, feltételezetten Szent István király természetes úton mumifikálódott jobb keze.*”⁶²

A 19. század második felében kezdett kialakulni a Szent Jobb ereklyéjének körmeneten történő körbehordozása. Valószínű, azért nem korábban, mert a Szent Jobb a története folyamán igen kalandos utat járt be: Székesfehérvár, Bihar, Bosznia, Raguza (ma Dubrovnik), Bécs, Buda... „*A körmenetek a várkápólnabeli őrzés idején kezdődtek meg: az 1862-től a ma is használt Lippert-féle rekeszszománcos ereklyetartóban vitték a Szent Jobbot a Mátyás-templomig és vissza.*”⁶³

Rendszeressé azonban csak 1891. augusztus 20-a után váltak, miután Szent István napját hivatalos nemzeti ünnepé nyilvánították.

1944 őszén a koronázási jelvényekkel együtt a Szent Jobbot is elvitték Ausztriába. 1945. augusztus 19-én került vissza és másnap már ismét körmenetben vitték a pesti ferencesek temploma és a Szent István-bazilika között. 1947-ben maga Mindszenty József vezette a körmenetet, ahol mintegy félmillió ember vett részt a Szent István-napi körmeneten.

A kommunista diktatúra idején, mintegy negyven évig szünetelt a körmeneten történő végighordozása. „1987. augusztus 20-án Paskai László bíboros, esztergomi érsek *szentelte fel a Szent Jobb-kápolnát a Szent István-bazilikában, és itt helyezték el az ereklyét. 1988-ban Szent István halálának 950 éves évfordulón eljuthatott az ország minden székesegyházába és Pannonhalmára is.*”⁶⁴

Szent István halálának 950. évfordulóján ismét körbehordozták az országban, eljutott az érseki és püspöki székhelyekre, valamint Pannonhalmára.⁶⁵

„1990 óta augusztus 20-a ismét Szent István ünnepe Magyarországon. Budapesten a legfontosabb események a Bazilika körül zajlanak. Innen indul és tér vissza a Szent Jobb-körmenet is.”⁶⁶

3.3., A Szent István-év országos rendezvényei

„*A katolikus eucharisztikus ünnepek 1938. május 29-én véget értek. De a magyar katolicizmus pozíciójából következett, hogy a maga eszközeivel elősegítse a zavartalan átmenetet az „össz nemzeti” Szent István-évhez. Így az eucharisztikus kongresszus átnőtt a Szent István jubileumi évbe, és az országban tartózkodó zarándokok és egyházi személyiségek részt is vettek ezeken a záró-nyitó ünnepeken.*”⁶⁷ „*Bár formálisan az eucharisztikus kongresszus és a Szent István jubileumi év nem fonódtak össze, mindenki előtt nyilvánvaló volt az összefüggés.*”⁶⁸

Tudvalevő dolog volt, hogy az eucharisztikus kongresszust kizárólag első szent királyunk 900. évfordulójának köszönhetjük.

A Szent István évet a Szent Jobb körmenet nyitotta meg. „*Felvonult az egész hivatalos Magyarország. Szent István emlékét törvénycikkben örökítették meg, augusztus 20-át nemzeti ünnepnek nyilvánították.*”⁶⁹ A jubileumi év legfontosabb eseményei 1938. május 30. – augusztus 20. között zajlottak.⁷⁰

62 http://hu.wikipedia.org/wiki/Szent_Jobb 2013-02-09

63 <http://vecs.jobbik.hu/content/szent-jobb-%C3%A9s-szent-jobb-k%C3%B6rmenet-t%C3%B6rt%C3%A9net>
Szent Jobb és a Szent Jobb körmenet története. Anonim 2013-02-09

64 http://hu.wikipedia.org/wiki/Szent_Jobb 2013-02-09

65 U. o.

66 <http://vecs.jobbik.hu/content/szent-jobb-%C3%A9s-szent-jobb-k%C3%B6rmenet-t%C3%B6rt%C3%A9net>
Szent Jobb és a Szent Jobb körmenet története. Anonim 2013-02-09

67 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten / 1938; 146. o.

68 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten / 1938; 147. o.

69 A Magyarok krónikája, szerkesztette Glatz Ferenc, Officina Nova gondozásában, güterslohni Mohndruck GmbH Nyomda évszám? 610. o.

70 Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten / 1938; 148. o.

Május 30-án, az Eucharisztikus Világkongresszus zárónapján meghirdették a Szent István évet. Ezen a napon, a Szent Jobb feltalálásának napján Budapesten kezdődtek a jubileumi ünnepek. Kiemelkedő esemény volt a Szent Jobb országjárása. [...] Erre az alkalomra a MÁV felszerelte az ún. *Aranyvonatot*, amely a mozdonyon kívül 3 kocsiból állt, a középső volt a díszes, aranyozott, üvegfalú kocs, amelyben az ereklyét szállították főpapi és testőri díszkísérettel.⁷¹

Misi Éva 91 éves ny. óvónő állítja, hogy ő Egerben részt vett a Szent Jobb fogadási ünnepén, sajnos többre nem emlékszik.

Az egri érsek ez év június 20-án kelt körlevélben a Szent Jobb ereklye országos körútjának az egri Főegyházmegyében szervezendő útjáról adott tájékoztatót. Kérte, hogy időben híreszteljék a vonat pontos érkezését és híveiket minél nagyobb létszámban vezessék a Szent Jobb elé.

Az időpontról az érdekelt plébániák a szervezési központtól már előbb is kaptak tájékoztatást. Az Aranyvonat július 3-án Szajolnál érkezett, és 5-én hagyta el az egyházmegye területét. Az érseki körlevélben az is kérésként fogalmazódott meg, hogy az érkezéskor lehetőleg „Ah hol vagy magyarok” kezdetű éneket zenekari kísérettel, énekeljék, rövid felajánlási imát mondjanak, utána énekeljék a „Boldogasszony anyánk”-at, s a mikor a vonat távozik akkor a Himnusz. Ahol több időt tartózkodik ott a programot megfelelően bővítsék. Kérte, hogy minél kifejezőbb és minél bensőbb, s egyben fényesebb is legyen a tiszteletadás.⁷²

A Jász Hírlap július 3-án a hírek között tudatja, hogy az Aranyvonat VII. útja július 3-án indul, és csak 5-én érkezik vissza a fővárosba.

„Az aranyvonat útirányát és az egyes állomásokra érkezését az ottani tartózkodási idővel a következőkben adjuk: Július 3-án, vasárnap reggel 5 óra 55 perckor Budapest Nyugati pályaudvarról indul el országjáró útjára a szent ereklye, amely Ceglédre 7 óra 9 perckor, Abonyba 7 óra 26 perckor érkezik, mindkét helyen 1 percig időzik és Szolnokra 7 óra 40 perckor fut be, majd 1 óra 50 perces tartózkodás után folytatja útját és áthalad Mezőtúron. Az aranyvonatot a jászberényi hívők csak Szolnokra való utazással szemlélhetik meg.”⁷³ Semmi több! Jászapátin megjelenő hetilap a jászapátiai részvételéről számol be lírai hangvétellel: Egy lírai hangvételi cikk szól az Aranyvonat szolnoki tartózkodásáról. „*Vasárnap megyénkbe érkezett az Aranyvonat. Rajta az áldott Szent Jobb, amely Isten kegyelmét mutatva ezer éve dacol a vésszel, viharral, enyészettel, mulandósággal. Ezer éve, hogy köztünk van, és mint élettelen úgy ma is esdi le ránk az ég kegyelmét.*

Most ideért a búzamezőkre. A végtelenbe nyíló rónák kék ege alá. Oda ahol a honfoglaló örök lovai taposták valaha a zöld gyepet, aminek helyén ma aranykalász hullámszik. Végig az úton ezrek várták, hogy vessenek rá egy pillantást. Eddig mi zarándokoltunk hozzá, most ő jött el közénk. Szolnokra vasárnap reggel 7 óra 40 perckor ékezett meg a Szent Jobb vonata és majdnem kétórai tartózkodás után ment tovább Békéscsabára. Tízezernyi tömeg várta (Szolnokon), köztük nagyon sokan voltak jászapátiaiak is. A MÁV kedvezményes utazást biztosított ez alkalomból a Szolnokra utazóknak.

A Jász Hírlapban is közzé tették, hogy október 9-én az ország minden templomban de. 10 órakor ünnepi szentmise és beszéd, majd a hármasszentévet bezáró TE DEUM lesz. Ugyanaznap délután minden egyházközség e hármasszentévet bezáró Magyarok Nagyasszonya tiszteletére díszülést tart. Délután Budapesten a Szent István Bazilika előtt nagygyűlés lesz. A Visszaemlékezések a hármasszentévnék az egész magyar nemzetre kiható, lelkeket formáló

71 <http://ek2013.hu/a-38-as-kongresszus> Földi Endre 2013-01-29

72 Egri érsek 1938. évi V. számú 1938. július 20-án kelt körlevele

73 Jász Hírlap 1938.07.03.

nagy missziója.⁷⁴ Az AC Országos Elnökség megküldte minden egyházi közösségbe és a plébániákra a Patrona Hungarica ünnepségek vezérfonalát tartalmazó füzetet, mely biztosította az egységes levezetést.⁷⁵

*Ezt is az újságban olvastam: „Karácsony és Újév között városunkban rendezte a K:A:L:O:T: országos vezetősége az első ifjúsági vezetőképző-tanfolyamot a tanítóképző-intézetben. Ennek irányítója Ugrin József orsz. titkár volt, akinek fajszerető, meleg magyar lelke itt maradt közöttünk, hogy agrárifjúságunkat az új utakon vezesse.”*⁷⁶

Megjelent a karácsonyi könyvpiac legszenzációsabb könyve a Kongresszusi Album.⁷⁷ Ugyanakkor jelent meg Serédi Jusztinián által szerkesztett monumentális háromkötetes tanulmánygyűjtemény is.⁷⁸

1938-ban a szervezők két dologban várták a magyar társadalom békéjének, harmóniájának megteremtését és biztosítását: a „vinculum caritatis”-tól, az eucharisztia szeretetkötelékétől, a Szent István-i gondolattól.

Az Érsek atya körlevélben kérte a papjait, hogy az ősz folyamán értékeljék a kerületi gyűléseken és tekintsenek vissza arra a lelkipásztori munkára, amellyel a kongresszust előkészítették. Tárgyalják le az eredményeit, állapodjanak meg abban, hogy ezekre építve milyen úton és módon fogják a kongresszus lelki hatásait a hívekben állandósítani és továbbfejleszteni.⁷⁹ A körlevelet a templomokban felolvasták, majd a helyi újságban közzétették:

„A jászberényi római katolikus. egyházközség vezetősége ennél méltóbban aligha tudta volna lezárni a kettős szentévet, mint a 12 napos közvetlen karácsony előtt missziót tart.

*Ennek a misszióknak a célja nemcsak a bűnbánat felindítása s a jóban való megmaradás kegyelmének elnyeréséért való könyörgés lesz, hanem egyúttal alázatos hálaadás is azért a nagy kegyelemért, amely az eucharisztikus világkongresszusnak fényes sikert, a Szent István-évnél hatalmas tartalmat adott.”*⁸⁰

3.4., A kéthetes misszió Jászberényben

A megnyitón a főtemplom zsúfolásig megtelt. Másnap reggel négyes mederben indult meg a munka: P. Kerkay Jenő jezsuita atya a főtemplomban a legényeknek és a leventéknek, P. Tímár Máté jezsuita atya pedig a ferencesek templomában a hajadonoknak tartott lelkigyakorlatot. Ez idő alatt pedig két tanyaközpontban folyt a misszió. A boldogházi s a környező tanyák lakosai számára P. Lovas Pál jezsuita atya tartott missziót a boldogházi templomban. A hajtai és a környező tanyák lakosainak Bánhegyi Béla jászfelsőszentgyörgyi plébános tartottak 3-3 napos missziót a hajtai iskolakápolnában. A tanyai hívek nagyon nagy hálával hallgatták a lánglelkű szónokokat, amiért nem kellett 10-20 km távolságra gyalogolniuk, hanem saját fészkükben részesülhettek a misszió áldásában. Eddig erre még nem volt példa Jászberényben.

December 16-án az asszonyok részére tartottak P. Tímár és P. Lovas atyák missziót.

A helybéli és a környékről érkező híveket gyóntatták hajnali órától késő estig.

December 19-én az asszonyok misszióját a családok felajánlása Jézus Szentséges Szívének és a pápai áldás zárta.

⁷⁴ Jász Hírlap XX. évf. 23. sz. 1938. 10. 01.2. o., anonim

⁷⁵ Jász Hírlap XX. évf. 23. sz. 1938. 10. 01.2. o., anonim

⁷⁶ Jász Hírlap XXI. évf. 2. sz. 1939. 01.07.2. o., anonim

⁷⁷ Jász Hírlap XX. évf. 52. sz. 1938. 12.24. 5. oldal. Hírek rovat anonim

⁷⁸ Gergely Jenő: Eucharisztikus Világkongresszus Budapesten / 1938; 150. o.

⁷⁹ Egri érsek 1938. évi V. számú 1938. július 20-án kelt körlevele

⁸⁰ Jász Hírlap XX. évf. 47. sz. 1938. 11. 19. 3. o., hírek, anonim

December 19-én ismét két részre oszlott a misszió: a főtemplomban megkezdődött a férfiak lelki gyakorlata P. Tímár és P. Jámbor atyák vezettek. Itt is kevésnek bizonyult a gyóntató atyák száma.

Ezzel párhuzamosan Porteleken és az ottani és a környékbeli lakosok részére P. Lovas atya tartott missziót. „Megállapítható, hogy ez a misszió volt a legméltóbb és legfőnségesebb befejezése az eucharisztikus kongresszusnak és a Szent István királyunk jubileumi évének. „Mi elmegyünk, de a missziós kereszt marad.” Csupán csak egyet visznek magukkal a missziós atyák: a jász lelkek ezreinek meleg háláját a köszönetét a vett jókért. Azt kívánják a berényieknek, hogy „Áldja meg őket a jóságos Isten; adjon nekik mindig erőt fárasztó munkájukban, a csüggedés óráiban álljon mindig mellettük a Boldogságos Szűz és kapják meg egykor ők is örök jutalmul azt a kegyes Jézust, akinek dicsőségéért itt a földön oly sokat és olya önzetlenül dolgoztak és fáradoztak. Az Isten áldja, az Isten vezérelje őket!”⁸¹

„Karácsony és Újév között városunkban rendezte a K:A:L:O:T: országos vezetősége az első ifjúsági vezetőképző-tanfolyamot a tanítóképző-intézetben. Ennek irányítója Ugrin József országos titkár volt, akinek fajszerető, meleg magyar lelke itt maradt közöttünk, hogy agrárfiú-ságunkat az új utakon vezesse.”⁸²

„A másfél évig tartó ünneplést Egyházközségünk 1938. december 28-án a Kultúrházban (Ferencsek kultúrháza, a Ferencsek terén van) rendezett záróünnepséggel fejezte be. Ezen az összejövetelen főként Szent István emlékének áldozott a város népe.

Ennek a búcsúestnek kiemelkedő eseménye dr. Fiala Endre tanár történelmi szónoklata volt. A modern kútfők felkészültségével s a megdönthetetlen források sorozatával tárta hallgatósága elé az országépítő szent király ragyogó portréját. [...] E szónoki mű hatása után valóban a csillagfényével ragyog előttünk első szent vezérünk.” [...] Másfél éven át a legtöbb gond Jászberény főpapjái: dr. Kele István pápai prelátus, esperes plébánosé volt. Fáradozását megköszönték.”⁸³

4., ÖSSZEGZÉS

Európa a háború küszöbén állt. Az egész ország összefogott, hogy az ünnepség ne csak külsőségeiben legyen fényes, hanem áhítatával is felmutassa a világnak Krisztus békéjét. Úgy érzem ennek a kívánalomnak eleget tett az ország, a Jászság, és ezen belül Jászberény, Jászapáti katolikus lakossága is.

81 Jász Hírlap XX. évf. 52. sz. 1938. 12. 24. 2. o. 2. rész, anonim

82 Jász Hírlap XXI. Évf. 2. sz. 1939. 01.07. 1. o. anonim

83 Jász Hírlap XXI. évf. 2. sz. 1939. 01.07.2. o., anonim